

Tepedelenli Ali Paşa ve Oğullarının Çiftlik ve Gelirlerine İlişkin Yeni Bilgi – Bulgular*

New Informations Belonging to Çiftlik and Revenues of Tepedelenli Ali Pasha and his Sons'

*Hamiyet Sezer***

Özet

Tepedelenli Ailesi, 19.yüzyıl başlarında, Balkanlar'da ve özellikle Yunanistan ve Arnavutluk'ta etkili olmuş bir ailedir. Aile bölgeyi idare ederken oldukça varlıklı bir hale gelmiştir. Siyasi etkilerine maddi etkileri de katarak yani zengin ve varlıklı bir aile olarak güçlerini artırmışlardır. Maddi güçlerinin kaynağını elde ettikleri çiftliklerin gelirleri oluştururken, taşınmaz mal kiralari da önemli bir miktarı içermektedir. Arşiv kayıtlarından anlaşıldığına göre çok sayıda çiftlik, bağ, bahçe, konak, han vs. taşınmaz malların yanında değerli nitelikte eşya ve nakitleri vardı. Bu mal varlığını nasıl edindiği sorusuna verilecek cevap ise çeşitlidir. Mal varlığını edinme yolları arasında, güç kullanma, zorla istimlâk etme, satın alma, rüşvet gibi usulleri sayabiliriz. Ali Paşa ve oğullarının mal varlığı üç ana kalemde toplanabilir: Bunlardan birincisi, çok sayıdaki çiftlik ve çiftliğin içinde veya başka bölgelerde bulunan çeşitli iltizam gelirleri, ikincisi değerli eşya ve nakitleri, üçüncüsü de çeşitli kişilerden olan alacaklarıdır. Devlet, Paşa ve ailesinin mal varlığını tespit etmek konusunda oldukça uğraşmıştır. Bu araştırmamızda, Osmanlı arşiv belgelerine dayanarak söz konusu tespitler hakkında bilgi vermeye çalışacağız.

Anahtar kelimeler: Tepedelenli Ali Paşa, Çiftlik, Veli Paşa.

Abstract

Tepedelenli family was an influential family in Balkans particularly in Greece and Albania at the beginning of the 19th century. They coupled their political power with financial power and increased their influence as a rich and wealthy family. The source of their income was

* Daha önce yayınlamış olduğumuz “Tepedelenli Ali Paşa'nın Çiftlikleri Üzerine Bir Araştırma” konulu makalemizde o sırada ulaştığımız bilgileri değerlendirmiştik (Bkz. *Belleten*, LXII/233, s. 75-105). Bu çalışmamızdan sonra Ahmet Uzun “Tepedelenli Ali Paşa ve Mal Varlığı” (*Belleten*, LXV/244, s.1035-1077) başlıklı bir yayında bulundu. Ancak, makalemizde ele aldığımız belge ve bilgilere ulaşamamıştır.

**Doç.Dr. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

composed of the revenues from the farms they acquired and real estate rents. Ali Pahsa and his family made a sizeable fortuna while they were the governor of the region. As it is understood from archival documents, they had plenty of movable and immovable property such as farm, gardens, vineyards, mansions, hans, as well as valuable materials and cash. Answers for the question of how could they have acquired such a fortune are various. Force and bribes could be listed among the ways of acquiring assets. The properties holdings of Ali Pahsa and his sons can be categorised into three as follows: various iltizam (Tax farming) revenues with the farms and other areas; precious items cash and receivables from other people. State fairly worked on fixing the properties of Pasha and his family. In this research, we will try to give some information about the aforementioned determination proceedings based on Ottoman Archive documents.

Keywords: Tepedelenli Ali Pasha, farm, Veli Pasha.

Osmanlı Devleti tarihinde 19.yüzyıl önemli değişimlerin, savaşların olduğu bir dönemdir. Devlet, içeride sık sık isyanlarla karşılaşmış, dıştaki olaylarla uğraşırken bunlarla da baş etmeye çalışmıştır. Fransız İhtilalinden sonra özellikle, Osmanlı'nın Avrupa'daki topraklarında da hareketlilikler başlamış ve yüzyıl boyunca sürmüştür. Yüzyılın başlarındaki önemli olaylardan birisi, bulunduğu bölgeyi oldukça etkilemiş olan Tepedelenli Ali Paşa isyanıdır. Sultan II. Mahmut, döneminde merkezi otoriteyi yeniden güçlendirmek için merkezîyetçi bir politika izlemeye gayret etmiş ve bu çerçevede neredeyse bağımsız hareket etmeye başlamış olan eyalet, sancak yöneticilerini devlete bağlamaya çalışmıştır. Gerektiğinde zor kullanmıştır. Bunlardan birisi de Tepedelenli Ali Paşa ve ailesidir.

Tepedelenli Ali Paşa, XVIII. yüzyıl ile XIX. Yüzyıl başlarında Balkan Yarımadası'nın en güçlü kişisi idi. 1812'de gücünün zirvesinde olup Durazzo-Manastır-Selanik (Thessaloniki) hattının güneyinde kalan bugünkü Yunanistan ve Arnavutluk'u içeren bir bölgenin fiili hâkimiydi¹. Babası Veli Paşa Tepedelen mütesellimliği yapmıştı. Ali Paşa da orada doğdu. Gençlik yıllarında Derbentler başbuğu Kurt Ahmet Paşa ve Delvine Mutasarrıfı Kaplan Paşa'ya hizmet etti. Zamanla bölgede güçlü bir kişi olmaya başladı. 1786'da Delvine mutasarrıfı, 1787'de Derbentler başbuğu olan Tepedelenli Ali Paşa, aynı yıl Yanya (Ioannina) mutasarrıflığına atandı. O, Osmanlı-Avusturya (1787) ve Osmanlı-Rus (1791) savaşlarında görevler alıp yararlılıklar gösterdi Fransızların Mısır'ı işgal etmesi sırasında Adriyatik kıyılarında onlara karşı başarılar elde etmiş ve bu başarıları nedeniyle vezirlik rütbesini almıştır. Daha sonra Rumeli Valisi olarak bölgedeki eşkiyayı cezalandırmakla görevlendirilmiş ve bunun da üstesinden gelmiştir.

¹ Dennis N. Skiotis, "From Bandit to Pasha: First Steps In The Rise to Power of Ali of Tepelen, 1750-1784", *International Journal of Middle East Studies*, II, 1971, Cambridge at The University Press, s.22.

Tepedelenli Ali Paşa, güç kazandıkça Arnavutluk ve Yunanistan'da tek söz sahibi olmuştur. Devletin, zaman zaman O'nun bölgedeki gücünden yararlanmak istemesi de işine gelmektedir. İngiliz ve Fransızlarla hükümete danışmadan anlaşmalar yaparak ve bölgede kendi başına hareket ederek devletin emirlerini yerine getirmemeye başladı. Artık, Padişah da O'nun faaliyetlerinden hoşlanmıyordu. Sonuçta, devlete karşı gelen ve fermanlı ilan edilen Tepedelenli Ali Paşa'nın isyanı 1822 yılında bastırılmış ve hem kendisi hem de oğulları öldürülmüştür². Ali Paşa'nın, Ahmet Muhtar, Veli ve Salih adlarında üç oğlu vardı. Bunlar da zamanla paşa olmuş, çeşitli sancaklarda yöneticilik yapmışlardır. Muhtar Paşa, İnebahtı (Lepanto), Avlonya (Vlore), Veli Paşa, Derbent Nazırlığı, Delvine sancağı, Tırhala (Trikala), Mora, Salih Paşa da İnebahtı ve Avlonya Sancakları yöneticiliklerinde bulunmuşlardır³. İsyandan sonra ailenin bütün mal ve mülk varlığına Devlet el koymuştur.

Devlet, Paşa ve ailesinin mal varlığını tespit etmek konusunda oldukça uğraşmıştır. Bu araştırmamızda, Osmanlı arşiv belgelerine dayanarak söz konusu tespitler hakkında bilgi vermeye çalışacağız. Aslında konu oldukça geniş bir çalışma alanını kapsamakta ve detaylı bir incelemeyi zorunlu kılmaktadır. Çünkü çok fazla sayıda belge mevcuttur. Bunları okuyup tahlil etmek uzunca bir zaman alacaktır. Biz burada elimizdeki belgelerin ve yapılmış araştırmaların ki sayısı çok fazla değildir, ışığında konuyu biraz olsun aydınlatmaya çalıştık.

Ali Paşa ve ailesi bölgeyi idare ederken oldukça varlıklı bir aile haline gelmiştir. Arşiv kayıtlarından anlaşıldığına göre çok sayıda çiftlik, bağ, bahçe, konak, han vs. taşınmaz malların yanında değerli nitelikte eşya ve nakitleri vardı. Bu mal varlığını nasıl edindiği sorusuna verilecek cevap ise çeşitlidir. Mal varlığını edinme yolları arasında, güç kullanma, zorla istimlak etme, satın alma, rüşvet gibi usulleri sayabiliriz⁴. Ali Paşa'nın mal varlığının ve zenginliğinin büyük kısmını çiftlikleri oluşturmaktadır. Paşa, toprakların kendi kontrolünde çiftlikleşmesini⁵ sağlayarak önemli bir gelir kaynağı yaratmıştı. Ayrıca, birçok

² Ayrıntılı bilgi için bkz. Hamiyet Sezer, *Tepedelenli Ali Paşa ve İsyanı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995(basılmamış doktora tezi).

³ Hamiyet Sezer, "Tepedelenli Ali Paşa'nın Oğulları", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*, 28(1995), s.155-164.

⁴ Entela Muço, "Tepedelenli Ali Paşa'nın Yanya Paşalığı'ndaki Çiftliklerin Yapısı", *XIII. Türk Tarih Kongresi, (Ankara, 4-8 Ekim 1999) Kongreye Sunulan Bildiriler*, III. Cilt, I.Kısım, Ankara, 2002, s.199-200. Örneğin, Orta Arnavutluk bölgesini güç kullanarak ele geçirmiştir. Tırhala'da Hacı Mustafa Bey'in kızı Saliha ve karısı Fatma Hanımın sahip olduğu çiftlik ve dükkânları satın almıştır. Bkz. *BOA.Cevdet Dahiliye, No:4070, Hatt-ı Hümayun, No:21004*'te kayıtlı bir belgeden Selanik'te Evrenos Vakfına ait bir çiftliğin zorla ele geçirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

⁵ Osmanlı'da çiftlikler ile ilgili bkz: Ömer Lütfi Barkan, "Çiftlik", *İslam Ansiklopedisi*, c.III. s.392-397, "Balkan Memleketlerinin Zirai Reform Tecrübeleri ve Balkan Memleketlerinin Toprak Meseleleri Tarihine Bir Bakış", *İktisat Fakültesi Mecmuası*, c.4/4, İstanbul, 1943, s.455-554.

köyü çiftliğe dönüştürerek bunlardan düzenli gelir elde ediyordu. Reayanın elinde bulunan köy arazileri, Paşa tarafından korkutma ve baskı yöntemleriyle ele geçirilmiştir. Örneğin Karaferye (Veria) kazasında reaya köyü olup çiftlik haline getirilen yerler vardır. Yine Vidin kazasında 9 adet köy bir şekilde çiftlik haline getirilmiştir⁶. Bu çiftliklerde üretilen ürünlerden de üçte bir hisse Ali Paşa'ya veriliyordu. Çiftlikleşmede kullandığı benzer bir yöntem, değişik insanların mülkünde olan topraklara, ekilen toprak miktarına göre sahiplerine bir miktar ücret ödeyerek zaptetmekti⁷.

Ali Paşa ve oğullarının mal varlığı üç ana kalemede toplanabilir. Bunlardan birincisi çok sayıdaki çiftlik ve çiftliğin içinde veya başka bölgelerde bulunan çeşitli iltizam gelirleri, ikincisi değerli eşya ve nakitleri, üçüncüsü de çeşitli kişilerden olan alacaklarıdır. Son iki maddede yer alan nakit ve değerli eşya ile alacaklar, Paşa'nın ölümünden sonra ele geçirilen defterlerin tercümelerinden ve Paşa ve oğullarının yakınları ile yazıcılığını yapan kişilerin ifadelerinden hareketle tespit edilmiştir. Ali Paşa'nın nakit varlığı yazıcısı Manto Gramatik, yakın dostu Tanaş Vaye, kayını Simyo adlı kişilerden, oğlu Muhtar'ın mal varlığı, yazıcısı Dimitri Permingos, Yanyalı Dimitri Deroso ve Yanyalı Ali Efendi'den, Veli Paşa'nın mal varlığı ise yazıcısı Dimitri'den sorulmuştur. Bu kişiler sorgulandıklarında aşağıda anlatılacağı gibi fazla bir şey bilmedikleri ortaya çıkmıştır⁸.

Veli Paşa'nın yazıcısı Dimitri, Paşa'nın çiftlik ve gelirlerini idare etmektedir. Kendisinin, isyan olayının sonunda sorgulandığı ve bilgi alındığı kayıtlardan anlaşılmaktadır. Dimitri'ye, Veli Paşa'nın mallarının ve gelirlerinin neler olduğu, gizli olanların olup olmadığı ve Ali Paşa ve diğer oğullarının mal-mülklerinin de sorulduğu ve O'nun bu konudaki bilgilere hâkim olmadığı ve yukarıdaki isimlerden bilgi alınacağı cevabını verdiğini tespit etmekteyiz. Ayrıca, verdiği bilgiler arasında Ali Paşa ile ilgili aldığı bir duyum da vardır. Ona göre, Ali Paşa kaleye kapanmadan üç ay önce 20 bin kese akçeyi Korfu Adası'na kaçırmayı istediğini ancak, gerçekleştirip gerçekleştirmediğini bilmediğini ifade etmiştir. Dimitri'ye göre bu bilgiye yazıcısı Mantu, Tanaş Vaye, divitdarı Bayram ve kayını Simyu sahip olabilirdi, onlardan sorulmalıydı⁹. Yine Dimitri'den edindiğimiz bilgilere göre; Veli Paşa Kütahya'ya giderken¹⁰ bütün eşyasını yanında götürmüştür. Paşa yaşarken, Preveze'deki İngiltere konsolosuna teslim edilen ve Ayamavra'ya (Santa Maura) götürülen iki adet sandık olduğunu bildirmektedir. Bu sandıkların içinde neler olduğunu Veli Paşa bir mektubunda kendisine yazmış, O da Devlet'e iletmıştır. Sandıkların İngiliz konsolosuna verilmesinin

⁶ Bkz. I. ve II. ekler.

⁷ BOA. *Hatt-ı Hümayun no:21004-A Ek-I*. Ahmet Uzun, "Tepedelenli Ali Paşa ve Mal Marlığı", *Bellekten*, c.LXV/244(Aralık 2001), Ankara, 2002, s.1056.

⁸ BOA. *Hatt-ı Hümayun, No:21035-C, 48899, 31844, Cevdet Dabılıye, No:9409-16*.

⁹ BOA. *Hatt-ı Hümayun, No:21035-C* Dimitri'nin Rumca mektubunun tercümesi.

¹⁰ İsyân sonunda Veli Paşa, Kütahya'da; Muhtar Paşa da Ankara'da oturmaya mecbur tutulmuşlardır.

hikâyesi ise ilginçtir. Yanya kuşatması sırasında Veli Paşa Preveze'de bulunuyor, Devlete taraftar olmuş babası Ali Paşa'yı direnmekten vazgeçirmeye çalışıyordu. Bunun için ve ailesini de Preveze'ye getirmek amacıyla babasıyla görüşmeye giderken söz konusu sandıkları korunması için Konsolosa teslim edip, daha sonra geri verilmek üzere veya kendisine bir şey olursa evlatlarına verilmesi şartlarında anlaşılmıştı. Veli Paşa, Kütahya'da oturmaya mecbur edildiğinde, Hüseyin ve Kosta adlı kişiler sandıkları almak üzere Ayamavra'ya gönderilmişti. Ancak, Dimitri daha sonra sandıkların akıbeti ve içinde ne olduğu konusunda bir şey bilmediğini ifade etmiştir¹¹. Dimitri, Veli Paşa'nın bunların dışında gizli herhangi bir mal-eşya-parasının varlığından haberdar olmadığını açıklamaktadır¹².

Veli Paşa'nın yazıcısı Dimitri'nin sözünü ettiği sandıkların içindekilere ait bilgileri bir defterdeki kayıtlardan edinmekteyiz. Muhtemelen bu defter, Dimitri'nin ifade ettiği, Veli Paşa'nın yazdığı ve kendisinin de Devlete bildirdiği liste olmalıdır¹³. Eşyalar değerli olsa gerektir. Çünkü mücevher diye nitelendirilmiş ve sayılarıyla birlikte kaydedilmiştir¹⁴. Dimitri, yazmış olduğu mektuplardan birinde¹⁵ Veli Paşa'nın alacağı ile ilgili başka bilgiler vermektedir. Buna göre, bütün mal varlıklarının defterler tutularak Devlete bildirildiği, sadece Yenişehirli Necip Bey'e 70 bin kuruşluk eşya satıldığı, bu ücretin alınmadığı, Veli Paşa'nın Kütahya'ya gitmek zorunda kalması üzerine bu miktarın o kişiye hibe edildiği ve yazıcısından zimmetine yazmamasını istediği açıklanmaktadır. Dimitri'nin Veli Paşa'nın mal varlığı ile ilgili verdiği bilgi sınırlıdır. Ya gerçekten bilmiyordu ya da bildirmek istememişti.

Ali Paşa'nın diğer oğlu Muhtar Paşa'ya gelince; Ankara'daki idamı sırasında ele geçirilen Rumca evrakta Yanya sarayı içinde bodrumda eşyalarının olduğu ve bu eşyaların listesi yer almaktadır¹⁶. Buna göre bu eşyalar arasında; gümüş ve altından yapılmış, ibrik, şamdan, tas, kahve takımı, çeşitli özellikleri olan giyecek, silah, kumaşlar vs. bulunduğu anlaşılmaktadır. Değerli olduklarını altın ve gümüş, ipek, kadife gibi malzemeler kullanılmış olması göstermektedir.

İşyan sonrasında ailenin ve onlara taraftar olanların mal varlıklarına devlet tarafından el konulmuş ve hemen kayıtlarının tutulması için görevliler

¹¹ Veli Paşa'nın ölümünden sonra bu sandıkları Osmanlı Devleti geri getirmek için İngiliz elçisine yazılar yazmışsa da bir sonuca ulaşamamıştır. Sandıkların daha sonra Korfu ve Malta'ya götürülmüş olma ihtimali ortaya çıkmıştır. *BOA. Ayniyat Defteri. no:610, s. 71-72,114.*

¹² *BOA. Hatt-ı Hümayun, No:32123,21035-C.*

¹³ *BOA. Hatt-ı Hümayun, No:21035-A.*

¹⁴ Söz konusu liste ektedir.

¹⁵ *BOA. Hatt-ı Hümayun, No:32123.*

¹⁶ *BOA. Hatt-ı Hümayun, No:9745,* belgede, sim matara, sim şamdanlar, kahve takımı, fincan takımı, sim piştov, hançer, toka, çeşitli kumaşlardan giysiler, çarşaf, sim bıçak, sırmalı hamam takımı, kürkler, binişler, bapuç, çorap yasdık, nargile araçları, vs. eşya ve araçlar vardır.

gönderilmiş, defterleri hazırlanmıştır. İstanbul'da 1821'de yöneticiler tarafından alınan karar gereğince tüm menkul ve gayrimenkul varlıklar Darphane-i amire tarafından zaptedilecek ve yönetilecekti. Her sancakta tespit edilecek çiftliklerin hem yeniden yapılandırılması hem de layıkıyla yönetilmesi için "çiftlik-i hümayun nazırı" adıyla birer memur gönderilmesi, bunlara uygun miktarda maaş bağlanması, maktu yöntemin geçerli olduğu gelir kaynaklarının ise emaneten idaresi veya mümkün olmazsa iltizama verilmesi kararlaştırılmıştı. Tepedelenli Ali Paşa'nın han, dükkân, menzil vs. gayrimenkullerinin ise tayin olunacak çiftlik nazırları vasıtasıyla ve açık artırma yöntemiyle satılması ve elde edilen gelirlerin Darphane-i Amire'ye gönderilmesi uygun görülmüştü¹⁷. Bu kararlar alındıktan sonra hemen görevliler tespit edilerek kararlaştırıldığı şekilde görev yerlerine gitmişlerdir. Örneğin, Tırhala ve İnebahtı'ya giden görevliler Dergâh-ı alî kapıcıbaşlarından Es'ad Ağa ve Mesud Ağa'dır. Düzenlenen defterler İstanbul'a gönderilmiştir¹⁸. Yanya ve çevresindeki emlak ve çiftliklerin yazımı en sona bırakılmış, isyanın sona ermesi beklenmiştir. Ali Paşa'nın Yanya'da ele geçirecek malı-mülkünün büyük olması beklendiğinden bunun yazılması için Sofya nazırı Hasan Tahsin özel olarak görevlendirilmiştir¹⁹.

Tepedelenli Ali Paşa'nın ele geçirilen Rumca defter ve evraklarda Yanya kalesindeki hazinesi yer almaktadır. Ayrıca alacakları verecekleri de kaydedilmiştir²⁰. Bu kayıtlarda altınların çok çeşitli olduğu gözlenmektedir. 1818 yılı 9 Temmuz itibarıyla Yıldız altını (350,718 adet), İspanya altını (10546 adet), Ceneviz altını (647 adet), Çifteli Beyoğlu altını (8489 adet), Fındık altını (118,683 adet), İstanbul altını (207257 adet), Mısır altını (104659 adet), Fındık Rubiyesi (569141 adet) Yirmibeşlik (10288 adet), Cezayir altını (305 adet), Ecnas Kuruş (2786124 adet) vs. çeşit ve miktarda altın ve para bulunmaktadır²¹.

Ali Paşa, Yenişehirli sarraf Sebatay'a tahvil ve poliçe olarak 1820 senesi itibarıyla vermiş olduğu miktar 1.086.143 kuruş tutarındadır. Refail adlı sarraftan alacağı ki, 86614 kuruştur ile miktar 1.172.757'yi bulmaktadır. Çeşitli yerlerden

¹⁷ BOA. *Ayniyat Defteri*, No:610, s.63.

¹⁸ BOA. *Cevdet Dahiliye*, No:9409-43 7 Şeval 236-10.05.1821. tarihli belge.

¹⁹ BOA. *Ayniyat Defteri*, No:610, s.104-105. Hasan Tahsin Efendi, Delvine sancağındaki yazımdan da sorumludur. BOA. *Cevdet Maliye*, no: 14278, 2 B 37-25.03.1822.

²⁰ BOA. *Hatt-ı Hümayun*, No: 21024-A.

²¹ 1814 yılında para çeşitlerinin kuruş olarak değerinden bu altınları hesapladığımızda Yıldız altınının tanesi 13 kuruştur. 4559334 kuruş eder. Fındık altınının tanesi 7 kuruştan 830781 kuruş, İstanbul altınının tanesi 8 kuruştan 1658056 kuruş ve Mısır altınının tanesi 7 kuruştan 732613 kuruş bu dört altın cinsinin toplamı 7780784 kuruş tutmaktadır. 1815 tarihinde 1 kıyye koyun eti 20 para, sığır eti 10 para, bir ustanın günlüğü 80 para bir inek 30 kuruş, bir öküz 35 kuruş bir at 80 kuruş, normal büyüklükte bir bağ 200 ile 500 kuruş arasında, normal büyüklükte bir ev 400 ile 800 kuruş arasındadır. Bütün bu rakamlar karşılaştırıldığında Ali Paşa'nın oldukça zengin bir insan olduğu kanıtlanmaktadır. Söz konusu değerler Rifat Özdemir, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara, 1986'dan alınmıştır.

alacağı miktar ise 80.788 kuruştur. 405.248 kese Riyali kayıtlıdır. Ayrıca satış olarak kuyumculara verdiği mücevherler vardır. Bunlar 2540 parça ve 195,5 kırat değerindedir. Yine mücevher niteliğinde 631 dirhem altın da kuyumculara verilmiştir²². Defterde kayıtlı bu rakamlar dönemde önemli miktarları oluşturmaktadır.

Ali Paşa'nın idamı sırasında Yanya kalesinde kendisine ve eşine ait bir sandık içinde 30 bin kuruşluk ufak para ile bazı çekmece ve sandık içinde 21 bin 19 buçuk kuruşluk ecnas-ı nakdi toplam 51 bin 19,5 kuruş meblağ bulunmuştur. Çekmece ve sandıklarda bulunan eşya ve mücevherat İstanbul'a gönderilmiştir. Ele geçirilen bu miktarlar Darphane-i amire'ye kaydedilmiş ve bir kısmı ordunun masrafları için kullanılmıştır²³

Ali Paşa ve oğullarının çeşitli vilayetlerin halkından olan alacakları da önemli bir yekün tutmaktadır. Alacaklarını şu başlık altında toplayabiliriz. Çiftlik sakinlerinin borçlarından, köylülerin vergi borçlarından, nüzül ve avarız zimmet bedellerinden, tımar cebelü zimmetlerinden, cizye evrakı zimmetlerinden, ağnam sayıcılığı borçlarından, köy aşar bedelinden, çiftlik hâsılatlarından, kışlak iltizamından, mandıraların iltizam bedellerinden vs. Paşa'nın vilayetlerden yaklaşık 15 milyon kuruşluk alacağı vardı. Bunun dışında iki sarraftan 1.172.757 ve başka şahıslardan 80.788 kuruştan toplam 1.252.545 kuruş alacağının olduğu tespit edilmektedir²⁴.

Çiftlikler konusuna gelince; Ali Paşa ve ailesine ait 900'ün üzerinde çiftlik olduğu araştırmalar sonucunda ortaya çıkmaktadır²⁵. Bunların büyük çoğunluğu Yanya, Delvine, Tırhala, Avlonya, Ergiri (Gjirokaster) sancaklarında toplanmıştır. Yıllık gelirlerinin ise 2 milyon kuruşun üzerinde bir miktar olduğu tahmin edilmektedir²⁶. Ali Paşa'nın çiftliklerinin emlak denilenleri, çoğu zeamet ve tımar²⁷ ve mukataat dâhilinde olup defterhaneli karyelerden ibarettir. Bunları,

²² Ahmet Uzun makalesinin 1059. sf'da "Yanya kalesinde tespit edilen altınların rayiç değerinin 23.275.288 kuruş olduğu anlaşılmaktadır. Altınların dışında 181.675 adet beşli altın, 155.625 adet ecnas-ı gurus ele geçirilmiş ve ayrıca 2.630.500 kuruşa denk gelen parasının olduğu tespit edilmiştir. Bu rakamlar dikkate alındığında, Ali Paşa'nın Yanya kalesindeki hazinesinin 27 milyon kuruş civarında olduğu düşünülebilir" demektedir. Ancak, söz edilen defter Yanya kalesinde ele geçirilmiştir. Fakat içinde yazılan 1818 ve 1820 yılına ait kayıtlardaki değerdeki para ve mücevherin ele geçirilip geçirilmediği belli değildir.

²³ BOA. *Cevdet Dabilye*, no: 9409-11, 17 Zilka'de 237 –26 Temmuz 1822.

²⁴ A.g.belge, Ahmet Uzun, a.g.m. s.1060. Uzun, rakamı 1.180.895 kuruş vermiştir.

²⁵ Entela Muço, a.g.m. s.199.

²⁶ Bkz. Hamiyet Sezer, "Tepedelenli Ali Paşa'nın Çiftlikleri Üzerine Bir Araştırma" *Belleten*, c.LXII/233, Nisan 1988, Ankara, s.75-105'de 1819-1820 yılına ait kayıtlardan Paşa sancağına ait Manastır, Filorine, Sangöl, Serfice, Pirlepe, Katranice gibi yerlerdeki çiftlikler ve hasılatları ile ilgili bilgi verilmektedir. Ayrıca, Ahmet Uzun'un makalesinin 1062-1067. sayfalarında yer alan listelerden de bu rakamlara ulaşabilmekteyiz.

²⁷ BOA. *Cevdet Dabilye*, no:9409-50.1822 yılında Darphaneye kaydedilen Ali Paşa'ya ait

daha önce de belirttiğimiz gibi, Tepedelenli ve oğulları bazen sahibinden, bazen köylülerden bir miktar para karşılığı veya zorla alıp, çiftlik haline getirmişlerdir. Bu usul bir belgede şöyle anlatılmaktadır: Çiftlik denilen karyeden senelik hâsılatından üçte ikisi ahaliye, üçte biri çiftlik sahibine kalıyor, ayrıca zeamet, tımar, mukataa mutasarrıflarına da bamaktu'an öşr veya bir miktar bedel vererek, çiftlik kabul ettiği kurayı muaf gösterip himaye ederek kaza ve sancak tevziatından bunların hâsılatına ait tekâlifî diğer çiftlik olmayan yerlerin halkına yüklemek suretiyle oldukça yüklü miktarlar elde ediyordu²⁸. Daha önce belirttiğimiz gibi, Ali Paşa ve çocukları ile taraftarları üzerinde olan emlak ve çiftlikler öncelikle Darphane-i Amire'ye devredilmiş ve daha sonra gelirleri tespit edilmek üzere görevliler gönderilmiştir. Uygulamaya ise, buraların güvenilir kişilere emaneten veya iltizam bedeli ödenmek üzere verilmesi şeklinde olmak üzere karar alınmıştır. Özellikle Paşa sancağındaki çiftlikler üzerinde özenle durulmuştur. Onun dışında, Tırhala, Yenişehir(Larissa), Ermiye(Almiros), Dömenik, Badracık, Yanya, Delvine, Elbasan, Selanik, Ağrıboz(Evvoia), İnebahtı gibi yerlerdeki çiftlikler öncelikle ele alınmıştır²⁹. Arşivde bu konuya ilişkin değişik tasnifler ve kayıtlarda çok sayıda bilgiye rastlamak mümkündür. Bu yüzden iyi bir taramayı gerekli kılmaktadır. Kayıtların tamamı incelendikten sonra bir araya getirilerek ve karşılaştırılarak çiftliklerin ve gelirlerin tamamı tespit edilebilir. Örneğin bir defterde, Ali Paşa'ya ait olarak Selanik sancağına bağlı Karaferye kazasında 22 adet (2'si Yenice-i Vardar kazasında), Veli Paşa'ya ait 5 adet çiftlik olduğunu tespit etmekteyiz³⁰. Yanya ve Narda(Arta) 'da çok sayıda konak, menzil, bahçe, çayır vs. kayıtları vardır³¹. Bunlardan elde edilen gelir miktarları da belirlenmiştir. Buna göre;

Mukata', iltizam, çiftlik geliri—995837 kuruş,

Çiftlik grubuna girmeyen çeşitli gelirler—14950 kuruş,

Çayırın geliri- 15420 kuruştur. Toplam 1026207 kuruş olmaktadır.

Bundan başka Tırhala ve çevresinde 119 adet çiftlik bulunmaktadır.³² 2760,5 çifttir. Bunlardan 16 adet 364 çifti Ali Paşa'ya 96 adet 1817 çift Veli Paşa'ya 7 adet 159 çift Muhtar Paşa'ya, 8 adet 184 çift İzzet Bey'e ve 19 adet 236,5 çift de yine Ali ile Veli Paşa'ya aittir. Bu örnekler göstermektedir ki, değişik tasniflerde bilgiler bulunabilmektedir. Araştırmalar devam ettikçe daha çok veriye sahip olunabilecektir.

Çeşitli çiftlik ve mukataaların idaresi, olayın hemen arkasından başka

olarak Avlonya, Delvine, Yanya sancaklarında 38 adet tımar tespit edilmektedir.

²⁸ BOA. *Hatt-ı Hümayun*, no: 48899.

²⁹ BOA. *Cevdet Maliye*, no: 14278, 2 B 37- 25.03.1822.

³⁰ BOA. *Hatt-ı Hümayun*, no: 21004-A 7 R 237-(01.01.1822) tarihli defter. Ek'te verilmiştir. Ahmet Uzun'un Karaferye'de verdiği rakam 20'dir *a.g.m.* s.1062.

³¹ BOA. *Maliyeden Müddever*, no: 9767,s. 23-33.

³² BOA. *Maliyeden Müddever*, no: 7675.

şahıslara ihale edilmiş veya üzerinde olan kişiler araştırılarak tekrar onlarda bırakılmıştır. Örneğin, Iskarapar mukataası Tepedelenli Ali Paşa ve oğlu Salih Bey, Balamayı Rum mukataasının Yanyalı İbrahim, Kördil mukataasının da Hüseyin Ağa üzerinde iken 1819-20 senesinden itibaren Darphane-i amirece zapt olunmuştur. Iskarapar mukataası Sadık Marice, Balamayı Rum mukataası Bayram Selefne ve Kördil mukataası Yanyalı Hüseyin adlı kişilere incelenerek verilmiştir³³.

Tepedelenli ailesinin devletçe el konulan çiftliklerinden, sonraki tarihlerde onun zamanına ait miktarlarda gelir elde edilmediği, harap olmakta olduğu ve bunların eski gelirlerine ulaşabilmeleri için çareler arandığı anlaşılmaktadır³⁴.

Ali Paşa'nın mal-mülkü yanında resmi vasfını gösterir nitelikteki eşyaları da geri alınmıştır. Örneğin, hazine mührü Divitdarı Bayram'dadır. 16 Haziran 1822-25 B 37 tarihli belgeden anlaşıldığına göre³⁵, bu mührün Darphane-i amire tarafından alınması konusunda Hurşit Ahmet Paşa'ya bir emir gönderilmiştir. O sırada Toskalık bölgesinde bulunan Bayram'a bu emri bildirmek ve mührü almak üzere kendisine bir görevli gönderildiği, hazine mührü ve elindeki diğer mühürlerin kendisinden istendiği ve iade edeceği cevabını verdiği bildirilmiştir.

Yanya, Delvine, Avlonya gibi sancaklar Ali Paşa ve evlatlarının hüküm sürdükleri önemli merkezlerdi. Buralarda edindikleri mal-mülkün çok olması doğaldı. Bu yerlerin dışında Paşa'nın doğum yeri olan Tepedelen'de bulunan mal ve eşyaları da sayıma tabi tutulmuş, Tezkere-i evvel Salih Muhlis Efendi tarafından devlet için alınmış ve yazılmıştır. Bu malların satışı Rumeli valisi ve Yanya Ordusu Seraskeri Hurşit Paşa'nın görevidir. Paşa'nın onayıyla taşınabilen ve satışı gerçekleşen mallardan elde edilen gelirlerden kayıtlı olup 29 bin 537 kuruşu Yanya ordusu nüzül masrafına geçirilmiştir. Bu bilgi Yanya Ordusu nüzül emini İbrahim Edhem tarafından 10.08.1821-11 Za 236 tarihinde bildirilmektedir³⁶. Avlonya Sancağı'ndaki çiftlik vs. 1819-20 yılı hasılatından 15 bin kuruş gelirin de tahsili yine Hurşit Paşa'ya havale edilmiştir.

Bütün bu çiftlik taşınır-taşınmaz malların dışında Ali Paşa'nın sahip olduğu eşyalara bir ekleme yapmak gereği vardır. Bu da sahip olduğu gemilerdir. Diğer mallarına olduğu gibi, gemilere de Devlet tarafından el konulmuştur. Tersane-i amireye getirilmek üzere kaptanlar görevlendirilmiştir³⁷. Gemi sayısına gelince: 3 barik, 1 fırkate ve 1 korvet dışında 9 adet büyük, küçük gemi, toplam 16 adettir. Buradan Ali Paşa'nın bir deniz gücüne de sahip olduğunu anlamaktayız.

³³ BOA. *Cevdet Dabılıye*, no: 9409-33 9 Şubat 1822-16 Cemazievvel 237. Ayrıca 38, 41, 43 numaralı belgelerde de incelemeler sonucu mukataa ve çiftliklerin verildiğine ilişkin örnekler vardır.

³⁴ BOA. *Hatt-ı Hümayun*, no: 48899.

³⁵ BOA. *Hatt-ı Hümayun*, no: 20945.

³⁶ BOA. *Cevdet Dabılıye*, no: 9409-29.

³⁷ *Hatt-ı Hümayun*, no:28368.

Sonuç

Tepedelenli ailesi, 19. Yüzyıl başlarında, Balkanlar'da ve özellikle Yunanistan ve Arnavutluk'ta etkili olmuş bir ailedir. Siyasi etkilerine maddi etkileri de katarak yani zengin ve varlıklı bir aile olarak güçlerini artırmışlardır. Maddi güçlerinin kaynağını elde ettikleri çiftliklerin gelirleri oluştururken, taşınmaz mal kiralari da önemli bir miktarı içermektedir. İşte bütün bu mallara, isyandan itibaren Devlet el koymuş, öncelikle görevliler gönderilerek bir tespit yapılmış, satılabilenler satılarak bir kısmı ordunun masraflarında kullanılmış, bir kısmı hazineye kaydedilmiştir. Satılamayanlar, özellikle çiftlikler, güvenilir kişilere iltizama verilerek veya emaneten yönetilmek üzere görevlendirilmiştir. Bu kişilerin de itibar edilebilecek şahıslar olup olmadığı araştırılmıştır. Darphaneye kaydedilen bütün mal-mülkün defterleri incelendiğinde söz konusu mal varlığının ve gelirlerin fazlalığı dikkat çekmektedir. Ancak, isyandan sonra bu gelirlerde bir düşme görülmüş, Devlet eski haline getirmek için güvenilir ve yetenekli kişilerin idaresine bırakarak tedbirler almaya çalışmıştır. Burada, çok kısa verebildiğimiz bilgiler, arşiv kaynaklarının geniş bir çalışma ile tamamının incelenmesi sonucunda detaylarıyla ortaya çıkacaktır.

Kaynakça

Arşiv Kaynakları

BOA. Cevdet Dâhiliye Tasnifi
Hatt-ı Hümayun Tasnifi
Cevdet Maliye Tasnifi
Maliyeden Müdevver Tasnifi
Ayniyat Defterleri

Araştırmalar

- Barkan, Ömer Lütfi , “Çiftlik” *İslam Ansiklopedisi*, c. III. s. 392-397.,
-----, “Balkan Memleketlerinin Zırai Reform Tecrübeleri ve Balkan Memleketlerinin
Toprak Meseleleri Tarihine Bir Bakış” *İktisat Fakültesi Mecmuası*, c.4/4, İstanbul,
1943, s. 455-554.
- Entela Muço, “Tepedelenli Ali Paşa’nın Yanya Paşalığı’ndaki Çiftliklerin Yapısı”, *XIII. Türk Tarih Kongresi(Ankara, 4-8 Ekim 1999) Kongreye Sunulan Bildiriler*, III. Cilt, I.Kısım, Ankara, 2002.
- Özdemir Rifat, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara, 1986.
- Sezer, Hamiyet, “Tepedelenli Ali Paşa’nın Çiftlikleri Üzerine Bir Araştırma”, *Belleten* LXII/233,Nisan 1998, s.75-105.
- Sezer, Hamiyet, “Tepedelenli Ali Paşa’nın Oğulları”, *Ankara Üniversitesi, D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*, 28(1995), s.155-164.
- Skiotis, Dennis N, “From Bandit to Pasha; First Steps In The Rise to Power of Ali Of Tepelen, 1750-1784”, *International Journal of Middle East Studies* II, 1971, s.219-244.
- Uzun, Ahmet, “Tepedelenli Ali Paşa ve Mal Varlığı”, *Belleten*, LXV/244(Aralık 2201) Ankara, 2002, s.1035-1077.I.EK

Ekler:

I. Ek

Karaferye Kazasında Kain Ali Paşa Çiftlikatı³⁸

Çiftlik-i Loncokoz	Müstakil çiftliktir.
Yarıcıyan	Çift 12
Aylakcıyan	Hane 6
Kışlak	1

Çiftlik-i Lebanovi	Sair kesânın dahi alakası vardır.
Yarıcıyan	Çift 4
Camus	Dane 4

Çiftlik-i Karaca	Müstakildir
Yarıcıyan	Çift 16
Aylakcıyan	Hane 5
Hane	1

Çiftlik-i Citroz	Saire kesânın dahi vardır
Yarıcıyan	Çift 9
Aylakcıyan	Hane 3
Kışlak	1
Çiftlik-i Kortuz	Nısf hisse dahi Salih Bey'indir.
Yarıcıyan	Çift 10
Aylakcıyan	Hane 2
Hane	1

³⁸ BOA. Hatt-ı Hümayun, no:21004-A

Çiftlik-i Viromri	Müstakildir
Yarıcıyan	Çift 28
Aylakcıyan	Hane 8
Kışlak	1

Çiftlik-i Ostorı	Müstakildir
Yarıcıyan	Çift 39
Aylakcıyan	Hane 11
Kışlak	1

Çiftlik-i Keramet	Müstakildir, kazasından idi	vilayetin
Yarıcıyan	Çift 32	

Çiftlik-i Daden	Müstakildir
Yarıcıyan	Çift 9
Aylakcıyan	Hane 4

Çiftlik-i Kostaniye	Müstakildir
Yarıcıyan	Çift 6
Aylakcıyan	Hane 2

Çiftlik-i Şehaşehir

Müstakildir, çiftlik-i mezbur ile Bojadit çiftlikleri mukaddema Molla Ahmed nam kimesnenin kerimesi Lebibe nam sagirenin iken tarih-i malumede mezburenin kayınpederi olan Hacı Şamet Nam kimesne hilaf-ı rıza otuz bin guruş bedel ile Ali Paşa'ya ta'viz etmiş ve ol vakidden berü zabtında olmuş ise de şimdi mezbure hal-ı madudiyetinden bahs ederek istida-i inayet eder

Yarıcıyan	Çift 24
-----------	---------

Aylakçıyan	Hane 16
Hergele	Dane 6
İnek ma'a buzağı	Dane 26

Çiftlik-i Bojadit Müstakildir

Yarıcıyan	Çift 16
Aylakçıyan	Hane 11
Hane	1

Çiftlik-i Trkobdo Sairin dahi alakası vardır.

Yarıcıyan	Çift 4
Aylakçıyan	Hane 2
Kışlak	1

Çiftlik-i Hrupan Müstakildir

Sug	Çift 10
Yarıcıyan	Çift 6
Aylakçıyan	Hane 2
Kışlak	1

Karye-i Topilan

Karye-i mezkûr cebel ve sengsitanda olub bi hâsıl olduğundan vilayete tekâlifini reaya vermek üzere senede 266 guruşa bedel hâsılat deyu maktu'a rabt itmiş olduğu

Yarıcıyan	Çift 8
-----------	--------

Karye-i Dolani Karye-i Topılan
misellü

Çiftlik-i Disovda,

Çiftlik-i mezkûr fî'l-asl Kaymak Beğın ve Neşet Mollanın ve Mehmed Beğın olub üç hisse itibariyle mezkur Kaymak Beğ bir hissesini Ali Paşa'ya furuht idüb diğér iki hisseyi fuzuli zabt edüb mezkuran Neşet Molla ve Mehmed Beğın istirham üzere olduğu

Yarıcıyan Çift 27

Aylakcıyan Hane 16

Çiftlik-i Leftehor

Çiftlik-i mezbur reaya karyesi olub ve Selanik kazasından tahminen yirmi seneden mütecaviz merhum Hüseyin Ağa ve biraderi Mehmed Ağa karye-i mezkûrun ol-vakt yirmi bin guruş mikdarı deynlerini mumaileyhüma eda etmiş ve mebalığ-i mezkûr eda oluncaya kadar nısf hâsılatlarını mumaileyhüma zabt etmek üzere mukavele olunmuş mumaileyhüma vefatlarına kadar nısf hâsılatını zabt etmişler kaydü'lvakt nısfını Ali Paşa ve nısf-ı aherini Veli Paşa zabt etmiş olduğu

Yarıcıyan Çift 15

Aylakcıyan Hane 12

Hane nısf

Çiftlik-i Uzunca Ova

Fî'l-asl reaya köyü olub karyeleri bazı esbaba mebni perişan olub on beş mikdarı reaya derun-ı kasaba-yı Karaferye'ye nakl edüb ve kasabaya hisse-i tekalif vermemek üzere senede 2250 guruş Ali Paşa'ya maktu' virmek üzere çiftlik ittihaz etmiş olduğu ve oğlu Salih Paşa'ya virmiş olduğu

Çiftlik-i Tripotamo

Fî'l-asl reaya köyü olub kırk seneden mütecaviz reayası perişan olub beş nefer reayası Karaferye Kasabasına nakl etmiş vilayete tekalif virmek üzere beher nefere altışar guruş Ali Paşa'ya kesim Virmeğe rabt itdüğü ve karye-i mezkurun arazisini bazen kira ile ziraat etdikleri

Çiftlik-i Novo

Der kaza-i Yenice-i Vardar, çiftlik-i mezburun mutasarrıf-ı evveli olan Hacı Bucu Nam kimesne bade'l-vefat terk etmiş olduğu vereseleri taraflarından çiftlik-i mezkûrun zabtı lâzımeden iken ol vakitte Ali Paşa tarafından cebren zabt olunmuş olduğu keyfiyeti verese-i merkume taraflarından ifade olunarak istida-i inayet ederler

Yarıcıyan	Çift 2
Aylakçıyan	Hane 4

Çiftlik-i Kule

Der kaza-yı Yenice-i Vardar.

Müstakildir.

Yarıcıyan	Çift 12
Aylakçıyan	Hane 10

An çiftlikan-ı Veliyüddin Paşa, der Kaza-i Karaferye

Çiftlik-i Menuk

Müstakildir.

Yarıcıyan	Çift 57
Aylakçıyan	Hane 33
Han	1

Çiftlik-i Çitroz

Ali Paşa'nın ve Salih Beg'in ve diğerlerinin dahi alakası vardır

Yarıcıyan	Çift 12
Aylakçıyan	Hane 5

Kışlak 1

Çiftlik-i Leftehor

Nısf-ı aheri Ali Paşa alakası mesuldur.

Yarıcıyan Çift 15

Aylakcıyan Hane 12

Han Bab nısf

Çiftlik-i Balyan Müstakildir.

Yarıcıyan Çift 11

Aylakcıyan Hane 5

Kışlak Bab 1

Çiftlik-i Alapor

Çiftlik-i mezkûr dört hisse olub bir hissesi Mahmud Efendi'nin üç hissesi el-hac Osman ve Osman oğlu ehli Hadice Hatun ve Bayezidzade Derviş Ali ve İsmail kerimesi Rukiyye Hatunun olduğunu Veli Paşa fuzuli zabt etmiş olduğunu ihbar iderler.

Yarıcıyan Çift 2

Yazlak Bâb 1

Kışlak Bâb 1

An çiftlikat-ı Ömer Beğ der kaza-ı mezbur

Çiftlik-i Podadom

Diğerlerinin dahi hissesi vardır

Sug Çift 3

Yarıcıyan Çift 12

Aylakcıyan Hane 6

Çiftlik-i Velceste

Müstakildir

Sug Çift 3

Yarıcıyan	Çift 15
Aylakcıyan	Hane 4
Bağ	Dönüm 3
Kule	1 Kule-i mezkûrun hedm olması münasib idüğü

Çiftlik-i Traniceste*Müstakildir*

Yarıcıyan	Çift 46
Aylakcıyan	Hane 6

Çiftlik-i Podaçıye*Müstakildir.*

Yarıcıyan	Çift 6
Aylakcıyan	Hane 3

Çiftlik-i Madiş*Müstakildir.*

Yarıcıyan	Çift 13
Aylakcıyan	Hane 10
Hergele	Dane 13

Çiftlik-i Kutaş*Müstakildir*

Yarıcıyan	Çift 9
Aylakcıyan	Hane 7
Kışlak	1
Kule	1 ibkasında mazarrat olmadığı

Çiftlik-i Vilaniçe

Diğerlerin dahi hissesi vardır

Yarıciyan	Çift 16
Aylakciyan	Hane 7
Kışlak	1
Bağ	Dönüm 2
İnek ma'a buzağı	Dane 72

Hasan Garzanındır.

**Çiftlik-i İne
Kasrı***Müstakil*

Suğ	Çift 2
Yarıciyan	Çift 20
Aylakciyan	Hane 4
Kule	1 Kule-i mezkûrun cevanibe erba'sı metin duvar ile muhat ve her köşesinde birer sağır kule inşa olunmuş olup asıl kule ibka olarak muhat olan duvar ile sağır kulelerin hedm olması lazım idüğü

Tepedelenli Ali Paşa ve oğlu Veli Paşa ve müteallikatının Selanik Sancağında vakı Karaferye ve Yenice Kazaları dâhilinde malik ve mutasarrıf oldukları alakaları ber vech-i bala idüğüni müşir işbu mahalle şerh verildi. Fi 7 Za sene 235-(16.08.1820) (Mühür Mevlana Selim İdrisi)

II. EKVidine kazasında kâin Ali Paşa çiftlikâtı³⁹.

³⁹ BOA. Hatt-ı Hümayun, no:21004-B

Karye-i Çerkobne

	Paşa-yı mumaileyhin berâ-yı bedel mahsul beher sene ber-vech-i maktu'a aldığı 5500 kuruş
Yarıcıyan	Çift 22
Aylakcıyan	Hane 30
Kule	Adet 1

Karye-i Tihova

	Berâ-yı bedel mahsul beher sene ber-vech-i maktu' aldığı 10000 kuruş
Yarıcıyan	Çift 42
Aylakcıyan	Hane 46

Karye-i Avşalan

	Berâ-yı bedel mahsul beher sene ber-vech-i maktu' aldığı 8500 kuruş- İş bu karye cibalde vaki olub inşa olunan kule tahassün için olduğundan mukaddema inha-i çakeranem üzere hedm olunması münasibi idüğü
Yarıcıyan	Çift 12
Aylakcıyan	Hane 68
Hane-i tehi	Adet 3
Dul karı hanesi	Adet 24
Seng-i asiyab	Adet 1
Diğer esnaf	Adet 1
Han	Adet 1
Dükkân -ı çilingir	Adet 1
Dükkan-ı terzi	Adet 1
Kule	Adet 1

<i>Karye-i Podusi</i>	Berâ-yı bedel-i mahsul beher sene ber-vech-i maktu' aldığı 6500 kuruş
Yarıcıyan	Çift 32
Aylakcıyan	Hane 22
Hane-i Tehi	Adet 3
Han	Adet 1
Seng-i asiyab	Adet 1
Kule	Adet 1 Bu dahi
<i>Karye-i Korincil</i>	Berâ-yı bedel-i mahsul beher sene aldığı maktu' 4000 kuruş
Yarıcıyan	Çift 13
Aylakcıyan	Hane 9
<i>Karye-i Tiresine</i>	Berâ-yı bedel-i mahsul beher sene ber-vech-i maktu' aldığı 6000 kuruş
Yarıcıyan	Çift 24
Aylakcıyan	Hane 14
Seng-i asiyab	Adet 2
Vilavitçe?	Adet 2
Bitan	Adet 1
<i>Karye-i Dozil</i>	Berâ-yı bedel-i mahsul beher sene ber-vech-i maktu' aldığı 7500 kuruş
Yarıcıyan	Çift 3
Aylakcıyan	Hane 83
Dul karı hanesi	Adet 3
Sen-i asiyab	Adet 2
Bitan	Adet 2
Çayır	Dönüm 8

Han	Adet 1
Dükkân	Adet 1
<i>Karye-i Perişor</i>	Berâ-yı bedel-i mahsul beher sene ber-vech-i maktu' aldığı 3493 kuruş
Yarıcıyan	Çift 11
Aylakcıyan	Hane 27
Çayır	Dönüm 5
Dul karı hanesi	Adet 3
Hane-i Tehi	Adet 1
Kule	Adet 1
<i>Karye-i Koçuklat</i>	Berâ-yı bedel-i mahsul beher sene ber-vech-i maktu' aldığı 2750 kuruş
Aylakcıyan	Hane 15
Hane-i Tehi	Adet 4

Cem'an yekün- 55243 kuruş- yalnız elli beşbin ikiyüz kırk üç guruşdur.

İş bu dokuz kıta çiftlikat fil-asl reaya karyesi olub birer takrib çiftlik ber-minval muharrer bedel-i mahsule rabt itmiş olduğu.

Vidine kazasında olan menzil ve dükakin ve bağ ve bağçe ve asiya el-hac Bocu kuvvetinde zabt itdiği- Merhum Hacı Bucu nam kimesne Yenice kazası toprağında vaki' mutasarrıf olduğu Novi çiftliğinden dolayı merkumun vereseleri taraflarından diğer defterde muharrer vaki olan istidası inayeti işbu emlak mezbureler hakkında dahi istirham ederler.

Hane	1
Dükkan-ı bakkal kuruş	1- senevi icarı 70
Diğer dükkan-ı bakkal 	3-İcarı 53 kuruş

Diğer dükkân-ı bakkal	1- İcarı 90 kuruş
Dükkân-ı haffaf	1- İcarı 20 kuruş
Terzi dükkânı	1- İcarı 90 kuruş
Boyacı dükkânı	1- İcarı 90 kuruş
Tüfenkci dükkânı	1- İcarı 42 kuruş
Asiyab revğan	harab-şod
Menzil-i reaya der mahalle-i cedid	bab 2- İcarı 42 kuruş
Bağat ve bağçeler	9 dönüm- harab-şod
Cem'an yekün	496- Yalnız dört yüz doksan altı guruşdur.

Paşa-yı mumailiye'nin taallukatından Elmas Bey'in ve karındaşı Hüseyin Bey'in alakası

Karye-i Yanakda-i zir

Yarıcıyan	çift 18
	3
Merkeb	Dane 2
Sığır	Dane 11

Tepedelenli Ali Paşa ve müteallikatından Elmas Bey ve Hüseyin Bey'in Selanik Sancağı dâhilinde vaki' Vidine kazası toprağında malik ve mutasarrıf oldukları alakaları ber-vech-i bala idüğü işbu mahalle şerh verildi. Fi 7 Za sene 235-16.08.1820 (Mühür)

III. EK

Ayamavra'da mahfuz maktul Veli Paşa'nın iki adet sandıklarında mevcut eşyanın kendi Kütahya'dan Dersaadet'te olan yazıcısına gönderdiği defterin sureti tercümesidir⁴⁰.

Adet

Kılıç mücevher	1
Yatağan bıçağı keزالik mücevher	1
Hançer mücevher	1
 Mücevher	1

⁴⁰ BOA. Hatt-ı Hümayun, no:21035-A

Mücevher piştov çift	1	
Mücevher En'am kisesi	1	
Mücevher palaska çift		2
Çelenk mücevher		1
Mücevher saat	1	
Mücevher enfiye kutuları		5
Mücevher küpe çift	1	
Mücevher fes tepeliği	1	
Mücevher perişan	1	
Mücevher börk ucür <i>مجره بوردنه اوجدر</i>	3	
Mücevher tatlı hokkası ma' kaşık		1
Mücevher gerdanlık		1
Mücevher çiçek	3	
Diğer pırlanta mücevher çiçek		2
Mühür tabir olunur mücevher çiçek	1	
Mücevher bayağı çiçek	2	
Mücevher zarf	2	
Minakari Tarak	1	
Minkari enfiye kutuları	4	
Musiki ile altın enfiye kutuları		2
Taş enfiye kutusu	1	
Bağa enfiye kutusu	1	
Zeytin ağacı enfiye kutusu	1	
Abanoz ağacı enfiye kutusu	1	
Camdan enfiye kutusu	1	
Musiki ile tarak	1	
A'lâ ve dani Saat	15	
Musiki ile mühürler	3	
Tesbih	1	
Yeşim ağu settari	1	
İki çakmaklı piştov kaputuyla çift	1	
Yirmibeşlik vesair ecnas altın ile bilek	1	
Fermayışş(sipariş edilmiş) parça	23	
Ahmediye	1	

İşlenmiş parça	3
Lahor şal	1
Sof parça	2
Zikr olunan sandıklarda bulunan nukud-ı mevcude	

Altın adet

5869	Yirmi beşlik
5001	Venedik ve Flemenk ve rub'iyye adet 1
483,5	Zer-i mahbub yani İstanbul
890,5	Mısır altını
22431	Fındık rub'iyesi
90	Tunus
371	Putkal
671	Fındık
1,5	Napolyon
3 اوكجاوتتى
20,5	Veskorinya? رصفورنيا
13	Macar
4	Rusponya? روسپونيا
115,5	İkilik
25	Yüzlük
36	Tek kuruş
102,5	kuruş ufak para